

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE
UNIVERSITATEA „AUREL VLAICU” DIN ARAD
 310130 Arad, B-dul Revoluției nr. 77, P.O. BOX 2/158 AR
 Tel : 0040-257- 283010; fax. 0040-257- 280070
 http://www.uav.ro; e-mail: rectorat@uav.ro
 Operator de date cu caracter personal nr.2929

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre Program

1.1. Instituția de învățământ superior	UNIVERSITATEA „AUREL VLAICU” DIN ARAD
1.2. Facultatea	Facultatea de Teologie Ortodoxă “Ilarion V. Felea”
1.3. Departamentul	Departamentul de Discipline Teologice
1.4. Domeniul de studii	Teologie
1.5. Anul universitar	2019-2020
1.6. Ciclul de studii	Master
1.7. Specializarea / Programul de studii	Pastorație și viață liturgică
1.8. Forma de învățământ	Învățământ cu frecvență (IF)

2. Date despre Disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	ImCF3004 Sfintele Taine în viața liturgică a Bisericii 1
2.2. Titular Plan învățământ	doctor Farcașiu Lucian
2.3. Asistent	doctor Albu Filip George
2.4. Anul de studiu	2
2.5. Semestrul	1
2.6. Tipul de evaluare	ES
2.7. Regimul disciplinei	Ob

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	3
3.2. Ore de curs pe săptămână	2
3.3. Ore de seminar/ laborator/ proiect pe săptămână	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	42
3.5. Ore de curs pe semestru	28
3.6. Ore de seminar/ laborator/ proiect pe semestru	14
Distribuția fondului de timp [Ore]	
3.4.1. Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe	35
3.4.2. Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren	30

3.4.3. Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri	35
3.4.4. Tutoriat	2
3.4.5. Examinări	2
3.4.6. Alte activități ...	4
3.7. Total ore studiu individual	108
3.8. Total ore pe semestru	150
3.9. Numărul de credite	6

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. Precondiții de curriculum	Noțiuni de bază din Liturgica Teoretică pentru Facultățile de Teologie
4.2. Precondiții de competențe	Deținerea tehnicilor de comunicare argumentativă și a capacității de interrelaționare

5. Condiții necesare (acolo unde este cazul)

5.1. Condiții de desfășurare a cursului	Logistică de nivel clasic + videoproiector
5.2. Condiții de desfășurare a seminarului	Orientare bibliografică, elaborare de referate
5.3. Condiții de desfășurare a laboratorului	
5.4. Condiții de desfășurare a proiectului	

6. Competențele specifice acumulate (acolo unde este cazul)

6.1. Competențe profesionale	<p>C5.1 . Cunoașterea noilor mișcări religioase și a impactului imaginii asupra mentalității omului contemporan</p> <p>C5.2 Înțelegerea nevoii de adaptare a misiunii Bisericii la contextul social și cultural actual și a mijloacelor prin se poate realiza aceasta</p> <p>C5.3 . Găsirea unor mijloace potrivite care să înlesnească omului contemporan înțelegerea profunzimii tezaurului liturgic al Bisericii</p> <p>C5.4 Aprecierea justă a raportului dintre tradiție și înnoire în slujirea și misiunea Bisericii.</p> <p>C5.5. Elaborarea unui studiu asupra pervertirii ideii de imagine / chip în media contemporană.</p>
6.2. Competențe transversale	<p>CT1. Aplicarea valorilor și principiilor deontologice specifice domeniului teologie, în condiții de autonomie și independență profesională</p> <p>CT2. Planificarea și organizarea grupului în vederea eficientizării activității</p> <p>CT3. Autoevaluare a nevoilor de formare continuă în vederea adaptării competențelor profesionale la dinamica mediului organizațional și a pieței forței de muncă; însușirea unor metode și tehnici de învățare</p>

7. Obiectivele disciplinei (acolo unde este cazul)

7.1. Obiectivul general al disciplinei	Însușirea aspectelor esențiale ale vieții liturgice și pastorației Bisericii, centrate pe dogma, cultul și practica acesteia
7.2. Obiectivele specifice	<p>Identificarea problemelor și provocărilor de natură liturgică și pastorală la nivelul parohiilor în ceea ce privește săvârșirea Sfintelor Taine;</p> <p>Identificarea provocărilor culturale la nivelul vieții liturgice a comunității parohiale în ceea ce privește săvârșirea Sfintelor Taine;</p> <p>Identificarea provocărilor de natură pastorală la adresa comunităților parohiale în ceea ce privește săvârșirea Sfintelor Taine;</p>

Identificarea bazelor teologice de pe care se poate da un răspuns și creea o alternativă de viață la adresa provocărilor care vin din partea lumii secularizate în ceea ce privește săvârșirea Sfințelor Taine;
Identificarea și exprimarea liniilor esențiale ale ethosului Ortodoxiei în contextul societății consumiste și informaționale;
Conștientizarea importanței dogmei și cultului pentru viața duhovnicească a parohiei;
Conștientizarea importanței filantropiei și activităților culturale și sociale ale parohiei centrate pe Sfânta Liturghie și pe Sfințele Taine

8. Conținuturi (acolo unde este cazul)

8.1 Conținut Curs	Metode de predare	Observații
<p>1. Epifanismul în viața liturgică a Bisericii. Introducere și precizări terminologice. Prezentul liturgic. 2. Cultul divin ca imagine a doxologiei cosmice din perspectiva epifanismului. 3. Dinesiunea eshatologică a cultului divin din perspectiva epifanismului. 4. Simbol și simbolistică. Sensul simbolului în slujba bisericească, teme pentru combaterea pietismului personalist. 5. Antropologia liturgică. Situația noastră în prezența lui Dumnezeu. 6. Credința și mărturisirea ei privită din perspectiva caracterului epifanic al cultului divin. 7. Căsătoria - Taină în Hristos și în Biserică. 8. Iubirea - fundament și țintă a Căsătoriei. 9. Scopul principal al Căsătoriei. 10. Locul familiei în comunitatea bisericească. 11. Rolul părintelui duhovnicesc în viața mirilor. 12. Rolul nașilor în cadrul Sfintei Taine a Cununii. 13. Condiții și impedimente pentru săvârșirea validă a Tainei Cununii. 14. Provocări pastorale actuale: Căsătoriile mixte, desfacerea căsătoriei, divorțul și căsătoriile successive.</p>	<p>Prelegerea; expunerea Dialog interactiv</p>	
<p>8.2 Bibliografie Curs</p> <p>Sfântul Vasile cel Mare, „Omiliile la Hexameron”, IX, 3, în Scrieri, partea I, în col. „Părinți și Scriitori Bisericești”, vol. 17, trad. Pr. D. Fecioru, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1986; Sfântul Dionisie Areopagitul, Despre Ierarhia Bisericească, I, 4, trad. Pr. prof. Dumitru Stăniloae, în vol. Sfântul Dionisie Areopagitul, Opere complete și Scolile Sfântului Maxim Mărturisitorul, Editura Paideia, București, 1996; Sfântul Ambrozie al Milanului, Despre Sfințele Taine III, 8, trad. pr. prof. Ene Braniște, în col. „Părinți și Scriitori Bisericești”, vol. 53, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1994; Sfântul Ioan Gură de Aur, Omiliile la Facere II,5, în „Scrieri”, partea I, în col. „Părinți și Scriitori Bisericești”, vol. 21, trad. Pr. Dumitru Fecioru, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1987; Sfântul Chiril al Alexandriei, „Închinarea și slujirea în Duh și Adevăr” în Scrieri, partea 1, col. „Părinți și Scriitori Bisericești”, vol. 38, trad. Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1991; Sfântul Maxim Mărturisitorul, „Răspunsuri către Talasie”, 59, în vol. Filocalia, vol. 3, trad. Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, Editura Harisma, București, 1993; Sfântul Maxim Mărturisitorul, Mistagogia, cosmosul și sufletul chipuri ale Bisericii, VII, trad. Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2000; Sfântul Ioan Damaschin, Dogmatica, traducere Pr. Dumitru Fecioru, Editura Scripta, București, 1993; Sfântul Simeon Noul Teolog, 100 de capete practice și teologice, cap. 79, în vol. Simeon Noul Teolog, Imne, Epistole și Capitole, Scrieri III, traducere diac. Ioan I. Ică jr., Editura Deisis, Sibiu, 2001 Nicolae Cabasila, Despre viața în Hristos, traducere Teodor Bodogae, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1997; Molitifelnic, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1992, p. 630-632. Liturghier, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2012; Prof. Dr. Mauri ce Carrez și Francois Morel, Dicționar grec-român al Noului Testament, traducere Prof. Gheorghe Badea, Editura Societatea Biblică Interconfesională din România, București, 1999; Pr. Vasile Vlad, Temeiuri ale gândirii morale. Perspectivă teologică, Editura Astra Museum, Sibiu, 2016; Pr. Dr. Vasile Vlad, Dimensiunea liturgică a vieții religios-morale, Editura Universității „Aurel Vlaicu”, Arad, 2009; Pr. Dr. Vasile Vlad, Asumarea (post) modernității. Perspectivă teologică asupra istoriei, Editura Universității „Aurel Vlaicu”, Arad, 2010; Andre Scrima, Biserica liturgică, traducere Anca Manolescu, Editura Humanitas, București; Pr. Prof. Dr. Ene Braniște, Liturgica Generală, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1993;</p>		

Pr. Prof. Dr. Ene Braniște, *Liturgica Specială*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1980;

Pr. Dr. Viorel Sava, „Cultul ortodox – spațiul prezenței și lucrării Duhului Sfânt”, în *Dialog Teologic*, Revista Institutului Teologic Romano-Catolic, an I (1998), nr. 1, p. 112-123;

Pr. Prof. Dr. Viorel Sava, „Iubirea lui Dumnezeu față de creația Sa reflectată în cultul orthodox”, în *rev. Teologie și Viață*, an VII (1997), nr. 1-6, p. 43-50;

Anthony M. Coniaris, *Introducere în credința și viața Bisericii Ortodoxe*, traducere de constantin Făgețan, Editura Sofia, București, 2001;

Alexandre Schmemmann, *Liturgy and Life*, Dept. Of Religions Education, Orthodox Church in America, f. a.;

Alexandre Schmemmann, *Postul cel Mare*, trad. Andreea și Laurențiu Constantin, Editura Doris, București, 1998;

Paul Evdochimov, *Ortodoxia*, traducere de Dr. Irineu Popa Ioan, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1996;

P. Miquel, *La liturgie une oeuvre d art. L ouvre de Dieu célèbre par son people (vie monastique 13)*, Bellafontaine, 1981;

S. Bulgakov, *The Orthodox Church*, Londra;

Tomas Spidlik, *Spiritualitatea Răsăritului Creștin. IV. Rugăciunea*, trad. diac. Ioan I. Ică jr., Editura Deisis, 1998;

Olivier Clement, *Trupul morții și al slavei - scurtă introducere la o teopoetică a trupului*, traducere Eugenia Vlad, Editura Asociației Filantropice creștine Christiana, București, 1996;

Pr. Prof. Dr. Mircea Basarab, „Liturgia după Liturghie: o aspirație și un stil de viață creștină”, în *rev. Mitropolia Banatului*, an XXIX (1979), nr. 7-9, p. 521;

Arhimandritul Iustin Popovici, *Omul și Dumnezeu-Om. Abisurile și culmile filosofiei*, traducere Pr. prof. Ioan Ică și diac. Ioan I. Ică jr., Editura Deisis, Sibiu, 1997;

Alexandre Schmemmann, *Din apă și din Duh – studiu liturgic al Botezului*, traducere Pr. Prof. Ion Buga, Editura Symbol, 1992;

Alexandre Schmemmann, *Euharistia – Taina Împărăției*, traducere Pr. Boris Răduleanu, Editura Anastasia, f.a., f.l.

Olivier Clement, *Biserica Ortodoxă*, traducere Alin Ionescu, Editura Universitas;

Pr. Prof. D. Stăniloae, „Liturgia și unitatea religioasă a poporului roman”, în *rev. Biserica Ortodoxă Română*, an LXXIV (1956), nr. 10-1;

Pr. Ioan Bârlănescu, „Sensul cosmic al Liturghiei Ortodoxe și cel al lăcașului de cult”, în *rev. Altarul Banatului*, an III (1992), nr. 4-6, p. 44;

Constantin Andronikof, *Le sens de la Liturgie – la relation entre Dieu et l home*, Les Editions du Cerf 29, Paris, 1988;

Claude Duchesneau, Michel Vethey, *Musique et liturgie (le document „Universa laus”)*, Paris, 1988;

Pr. Dr. Vasile Grăjdian, *Teologia cântării liturgice în Biserica Ortodoxă. Aspect de identitate a cântării liturgice ortodoxe*, Editura Universității „Lucian Blaga”, Sibiu, 2000;

Pr. prof. Ilie Moldovan, „Spiritualitate și responsabilitate în viața creștină”, în *rev. Studii Teologice*, an 1985, nr. 1-2, p. 135;

Paul Evodochimov, *Arta icoanei – o teologie a frumuseții*, Editura Meridiane, București, 1992;

Jean Borella, *Criza simbolismului religios*, traducere de Diana Morărașu, Institutul European, 1995;

Ierom. Alexander Golitzin, *Mistagogia - experiența lui Dumnezeu în Ortodoxie*, trad. diac. Ioan I. Ică jr., Editura Deisis, Sibiu, 1998;

Andrew Louth, *Deslușirea Tainei - Despre natura teologiei*, trad. Mihai Neamțu, Editura Deisis, Sibiu, 1999;

Pr. Prof. John Breck, *Puterea cuvântului în Biserica dreptmăritoare*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1999;

John Meyendorff, *Căsătoria: perspectiva ortodoxă*, Editura Patmos, Cluj-Napoca, 2007;

Jean-Claude Larchet, *Despre iubirea creștină*, Editura Sofia, București, 2010;

Răzvan Codrescu, *Teologia sexelor și Taina Nunții*, Editura Christiana, București, 2002;

Nicole Tănase, *Soț ideal, soție ideală*, Editura Anastasis, Sibiu, 2011;

William Basil Zion, *Eros și transfigurare*, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2001;

Pr. Simeon Pinte, *Taina Cununiei în Biserica Ortodoxă*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2011.

8.3 Conținut Seminar	Metode de predare	Observații
<p>1. Epifanismul în viața liturgică a Bisericii. 2. Sensul simbolului în slujba bisericească 3. Situația noastră în prezența lui Dumnezeu. 4. Credința și mărturisirea ei din perspectiva caracterului epifanic al cultului divin. 5. Căsătoria - Taină în Hristos și în Biserică. 6. Condiții și impedimente pentru săvârșirea validă a Tainei Cununiei 7. Provocări pastorale actuale la adresa Tainei Căsătoriei</p>	<p>Conversația, explicația, exercițiul.</p>	
<p>8.4 Bibliografie Seminar</p> <p>1. Pr. Dr. Vasile Vlad, <i>Dimensiunea liturgică a vieții religioase-morale</i>, Editura Universității „Aurel Vlaicu”, Arad, 2009;</p> <p>2. Tomas Spidlik, <i>Spiritualitatea Răsăritului Creștin. IV. Rugăciunea</i>, trad. diac. Ioan I. Ică jr., Editura Deisis, 1998;</p> <p>3. Ierom. Alexander Golitzin, <i>Mistagogia - experiența lui Dumnezeu în Ortodoxie</i>, trad. diac. Ioan I. Ică jr., Editura Deisis, Sibiu, 1998;</p>		

4. Andrew Louth, *Deslușirea Tainei - Despre natura teologiei*, trad. Mihai Neamțu, Editura Deisis, Sibiu, 1999;
5. Pr. Prof. John Breck, *Puterea cuvântului în Biserica dreptmăritoare*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1999;
6. John Meyendorff, *Căsătoria: perspectiva ortodoxă*, Editura Patmos, Cluj-Napoca, 2007;
7. Pr. Simeon Pinte, *Taina Cununii în Biserica Ortodoxă*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2011.
8. Pr. Prof. Dr. Ene Braniște, *Liturgica Generală*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1993;
9. Pr. Prof. Dr. Ene Braniște, *Liturgica Specială*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1980;
10. Pr. Prof. Dr. Nicolae D. Necula, *Tradiție și înnoire în slujirea liturgică*, Editura Episcopiei Dunării de Jos, Galați, 1996, p. 312;
11. Pr. Ioan Ageu, „Recăsătorirea preoților. Contribuții la deslegarea unei probleme, în Biserica și Școala”, an LXXII, 1948, nr. 22, p. 163-164 și în nr. 24, 1948, p. 178-179;
12. Nicodim Milaș, „Cherontonia ca piedecă pentru Căsătorie”, în *Revista Teologică de la Sibiu*, 1907, nr. 5- 6 și 7-8;
13. Pr. Prof. Dr. Vasile Gaină, *Admisibilitatea căsătoriei a doua a preoților din punct de vedere dogmatic, canonic și practice*, Cernăuți, 1907;
14. Emilian Voiutschi, „Despre căsătorirea preoților”, în *rev. Candela*, Cernăuți, 1907, nr. 1-2;
15. Avocatul Mariu Teodorian, *Recăsătorirea preoților. Încercare*, București, 1907;
16. Prof. Dr. Lazăr Iacob, *Căsătoria a doua a preoților. Chestiune de drept canonic*, Arad, 1911;
17. *Regulamentul autorităților canonice disciplinare și al instanțelor de judecată ale Bisericii Ortodoxe Române*, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2015;
18. *Legiuirile Bisericii Ortodoxe Române sub Înalt Prea Sfințitul Patriarh Justinian 1948-1953*, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 1953;
19. *Hotărârea nr. 630 din 17 februarie 2011 a Sfântului Sinod privind rânduiala liturgică unitară în Biserica Ortodoxă Română pentru slujba ce se oficiază în noaptea trecerii dintre ani, precum și pentru respectarea rânduielii citirii molitfelor Sfântului Vasile cel Mare.*

8.5 Conținut Laborator	Metode de predare	Observații
8.6 Bibliografie Laborator		
8.7 Conținut Proiect	Metode de predare	Observații
8.8 Bibliografie Proiect		

9. Coroborarea/validarea conținuturilor disciplinei (acolo unde este cazul)

Conținuturile cuprinse sunt conforme cu viziunea Bisericii Ortodoxe asupra vieții sale liturgice și pastorației, asupra provocărilor lumii la adresa Ortodoxiei, în ceea ce privește învățătura de credință, spiritualitatea și cultul Bisericii

10. Evaluare (acolo unde este cazul)

Tip activitate	Criterii de evaluare	Metode de evaluare	Pondere din nota finală
10.1. Curs	Utilizarea corectă a limbajului de specialitate; Operarea cu noțiunile de bază; Capacitatea analitică și de sinteză; Capacitate de autoevaluare; Identificarea unor noi surse bibliografice, în afara celor recomandate	Examen/Colocviu	Răspunsurile la evaluarea finală 80% Participarea activă la cursuri 20%
10.2. Seminar	Evaluarea lucrărilor de seminar întocmite.	Conversația, studiul de caz.	
10.3. Laborator			
10.4. Proiect			
10.5 Standard minim de performanță			

**Utilizarea corectă a limbajului de specialitate;
Operarea cu noțiunile de bază;
Cunoașterea ideilor esențiale și articularea lor la contextul teologic-bisericesc și cultural actual**

Titular

doctor Farcașiu Lucian

Asistent

doctor Albu Filip George

DIRECTOR DEPARTAMENT

Pr. Lect. Dr. Cutaru Caius Claudius

DECAN

Pr. Prof. Univ. Dr. Cristinel IOJA